

На основу чланова 19. и 21. Статута Савета за штампу и чланова 15. и 16. Пословника о раду Комисије за жалбе, Комисија за жалбе Савета за штампу у саставу: Невена Кривокапић, Владо Мареш, Иван Цвејић, Тамара Скрозза, Марија Кордић, Петар Јеремић, Стојан Марковић, Златко Чобовић, Владимир Радомировић, Ивана Стјеља и Драган Ђорђевић, на седници одржаној 26.2. 2016. године, већином гласова доноси

ОДЛУКУ

Текстом “Како зарадити 45.000 долара прештампавањем старих текстова”, објављеним 8. јануара у штампаном и онлајн издању, дневни лист “Политика” **прекршио је тачку 4. Одељка I (Истинитост извештавања) Кодекса новинара Србије**, по којој је новинар дужан да, када је то неопходно, консултује што више извора и омогући им да изнесу свој став, **као и тачку 3. Одељка V (Новинарска пажња)**, по којој је прећуткивање чињеница које могу битно да утичу на став јавности о неком догађају једнако њиховом намерном искривљивању или изношењу лажи.

Тачка 3 Одељка V прекршена је и текстом “На ваше увреде могу да одговорим само бројкама”, објављеним 15. јануара 2016.

Комисија није успела да усагласи одлуку да ли је Кодекс новинара прекршен текстом “Псовачка страна ‘друге Србије’”, објављеним такође 15. јануара 2016.

Налаже се листу “Политика” да одлуку Комисије објави у свом штампаном и онлајн издању у року од пет дана од дана достављања одлуке.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Независно друштво новинара Војводине поднело је жалбу Савету за штампу због три текста објављена у «Политици», од којих је текст “На ваше увреде могу да одговорим само бројкама” одговор новинарке “Политике” на одговор НДНВ, док је трећи текст коментар Слободана Антонића, преузет са руско –српског сајта Фонд стратешке културе. У жалби се истиче да се, “пored видљиве тенденциозности, суштинска слабост текста ‘Како зарадити 45.000 долара прештампавањем туђих текстова’ заснива на коришћењу само једног извора”, што је супротно Кодексу новинара. “Да је неопходно да консултује више извора, чак иако тога није била свесна одмах, новинарка је морала да, већ након првих реакција на фељтон, закључи да су подаци које користи непотпуни и самим тим неистинити. Новинарка, међутим, није контактирала ниједну од организација о којима пише, па чак није консултовала ни њихове сајтове на којима постоје подаци о пројектима, нити сајтове појединачних донатора да провери податке са сајта Фондација Центар”, истиче се у жалби. Новинарка је, како се наводи, прећутала и неколико суштински важних чињеница и тиме озбиљно довела у заблуду своје читаоце, јер није навела

да су поменуте донације потпуно у складу са законима Србије, да корисници донација плаћају све предвиђене порезе и доприносе, као и да је реч о пројектима од друштвеног значаја, па се из коментара читалаца види да они верују да се новац добија у готовини “импутирајући могућу корупцију, као и да је у ‘питању субверзивна делатност’”. У жалби се истиче да је у тексту погрешно наведено да је НДНВ од НЕД-а добио 242.000 долара од 2012. до 2014, иако је реч о знатно мањем износу који су уплатиле три донаторске куће за шест пројеката. “Да није у питању превид говоре и инсинуације у тексту којим се инсистира да НДНВ ради на отцепљењу Војводине у складу са америчким интересима, као и то што у одговору на одговор НДНВ-а новинарка није признала грешку, већ је заменом теза поново манипулисала подацима”, каже се, између осталог, у жалби.

У одговору на жалбу, новинарка наводи да подносилац пише о читавом низу пропуста у “Политикином тексту”, али да у жалби на седам страна “није пронашао простора да наведе о којим пропустима је реч”, а да о прикупљању доказа очигледно није ни размишљао. “Оптужујући „Политику” да се користи методима из 90-тих година доводи читаоце у заблуду, тумачећи на свој начин шта сам ја у својим текстовима заправо хтела да кажем. У текстовима о токовима новца америчких фондација нисам користила чак ни придеве, а камоли запаљиву реторику. Управо због сензибилитета нво сектора о којем сам писала”, навела је новинарка “Политике”. Она је додала да су у четири текста о путевима америчког новца објављени подаци о уплатама на рачун педесетак организација, а да су на текстове реаговале четири организације цивилног друштва. “Нико од њих није доставио доказе за тврдњу да је реч о погрешним подацима. Реч је о покушају да се објављени текстови и наведене цифре дискредитују увредама, погрдним изразима и стварањем вештачких политичких паралела”, истиче се, између осталог, у одговору на жалбу.

Већина чланова Комисије оценила је да је текст тенденциозан и да је написан на такав начин да лако може да му се прочита одређено значење, без обзира што то у тексту нигде није написано. У овом случају избором података и додатним напоменама попут оне да је на сајту донатора Србија представљена без обе покрајине, а да је НДНВ новац, између осталог, добио за “обезбеђивање јавног дијалога о децентрализацији” читалац се практично наводи да на то да ово новинарско удружење обавља неке недозвољене послове за своје донаторе. Због посебне осетљивости теме о којој пише, а за коју се могло очекивати да ће изазвати бројне реакције у јавности, “Политика” је морала да се потруди да потврди тачност података које објављује, без обзира на то колико је база података на коју се позива кредибилна. По оцени Комисије, објављивање нетачних и непрецизних података могло је бити избегнуто да је поштована обавеза консултовања више извора, како је то предвиђено Кодексом новинара Србије. Такође, по мишљењу Комисије, у тексту су изостављење, односно прећутане чињенице које би могле битно да утичу на став читалаца, а које би разјасниле механизме добијања и коришћења иностраних донација. По мишљењу Комисије, тај прекршај Кодекса поновљен је и у одговору

новинаре на реаговање невладинх организација, Комисија је одлуку да је Кодекс прекршен донела са девет гласова “за” и два “против”.

Кад је реч о коментару Слободана Антонића “Псовачка страна ‘друге Србије’”, део чланова Комисије оценио је да је аутор изнео вредносне судове, односно своје мишљење о раду НДНВ и његовог председника, без увредљивих речи говора мржње, како је то у жалби наведено. Ови ставови такође нису изведени из количине новца које је НДНВ добио да би пресудан био податак објављен у тексту “Како зарадити 45.000 долара прештампавањем старих текстова”, већ из уређивачке политике медија о којем пише и рада НДНВ. Део чланова Комисије сматрао је, међутим, да је коментар заснован на подацима из текста за који је већ утврђено да је прекршај Кодекса и да је заправо само додатно образложено нешто што је и у првом тексту извучено из контекста. Како су три члана Комисије гласала “за” одлуку да је Кодекс прекршен, три “против”, а пет чланова је било уздржано, Комисија није успела да усагласи одлуку.

Београд, 26.2.2016.

Председавајућа
Невена Кривокапић